

Українська революція

1917-1921 рр.

Європа перед початком Першої світової війни

Львів. Головна Українська Рада (1 серпня 1914 р.)

- 3 серпня 1914 року ГУР закликала українців до підтримки Австро-Угорщини в Першій Світовій війні, убачаючи в Російській імперії найбільшу загрозу українському національному руху. З Маніфесту Головної Української Ради:

- Війни хоче цар російський, самодержавний володар імперії, яка є історичним ворогом України. Царі російські зломали Переяславський договір, яким вони обов'язалися були — шанувати самостійність України, — і поневолили вільну Україну. Царська імперія протягом трьох століть веде політику, яка має за ціль відобрати поневоленій Україні національну душу і зробити український нарід частею російського народу. Царський уряд відобрав українському народови його найсвятіше право, — право рідної мови. В царській Росії нинішнього дня найбільше поневолений — український нарід ... Побіда австро-угорської монархії буде нашою перемогою. І чим більше буде поразення Росії, тим швидше вибе година визволення України»

4 серпня 1914 р. ГУР створює загони УСС

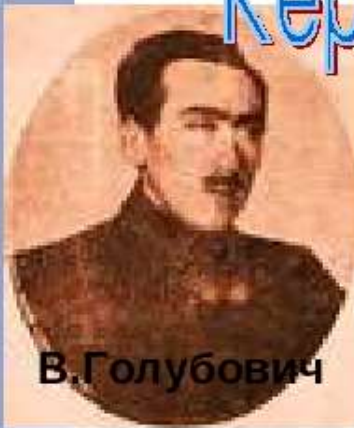

Стартом Української революції вважається початок березня 1917 року, коли була створена Центральна Рада - парламент майбутньої УНР. А завершенням - остаточне встановлення більшовицької влади в Україні у 1921 році.

Сам термін "Українська революція" - порівняно новий і є альтернативою для "Жовтневої революції", яку використовувала радянська історіографія, та "Революція в Україні", що просто розглядає Російську революцію та події у колишній Російській імперії з українськими особливостями.

Ця державотворча традиція у радянські часи замовчувалася. Навіть у незалежній Україні на неї мало звертали увагу. А це важливий елемент заперечення тези, що Україна нібито випадкове геополітичне утворення, яке з'явилося на руїнах Радянського союзу, "уламок" СРСР",

Керівники та провідні учасники української революції

В.Голубович

М.Міхновський

М.Грушевський

В.Винниченко

С.Петлюра

Ю.Тютюнник

В.Чехівський

С.Остапенко

Українська революція вперше за кілька століть перетворила поняття Україна з суто географічного на політичне. На фото - делегати III Всеукраїнського військового з'їзду на Софійській площі у Києві.

Листопад 1917 р.

Будинок Української Центральної Ради.
Поштівка початку ХХ ст.

Михайло Грушевський на військовому параді у Києві взимку 1917 р.

- З (16) березня 1917 року в Києві почалося формування Української Центральної Ради, яка 7 (20) березня заочно обрала Грушевського головою (це рішення було одностайно підтверджене 6 (19) квітня на Всеукраїнському національному конгресі). Грушевський приєднався до Української партії соціалістів-революціонерів. Викликаний телеграмою, 13 (26) березня він повернувся з Москви до Києва. У Києві намагався надати стихійному українському рухові організованості, ставив питання про культурне відродження українського суспільства (заснування національних шкіл, політичних товариств). 14 (27) березня виступив на Київському кооперативному з'їзді з вимогою національно-територіальної автономії України у федеративній Російській республіці, вважаючи це найближчим шляхом до самостійності України

**І Універсал
10 червня
1917 рік –
проголошення
автономії
України**

**III Універсал
7 листопада
1917 рік –
проголошення
Української
Народної
Республіки**

Державотворчі процеси Центральної Ради

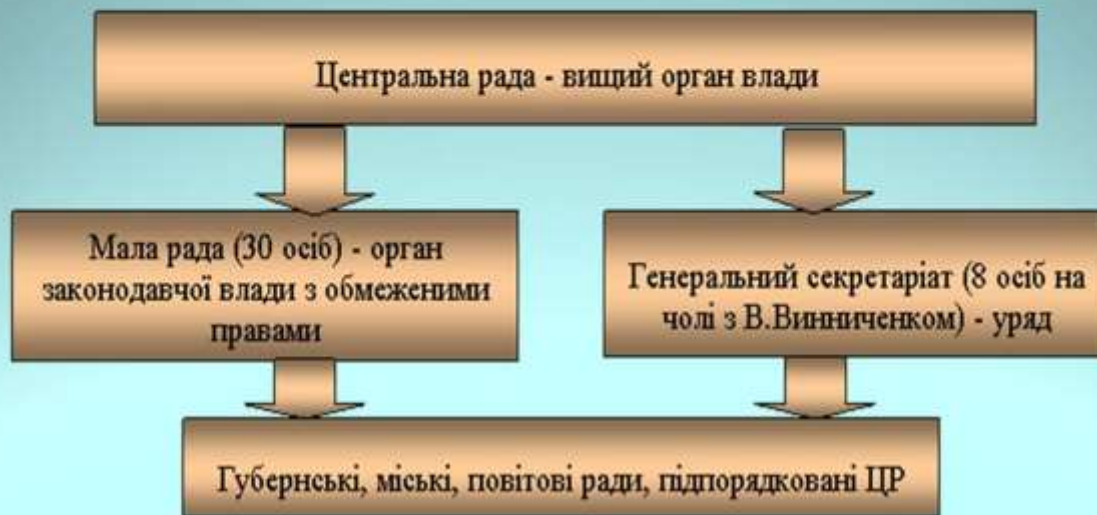
II Універсал
3 липня
1917 рік –
зафіксував наслідки
домовленостей
між ЦР та
Тимчасовим
урядом

**IV Універсал
9 січня
1918 рік –
проголошення
незалежності
УНР**

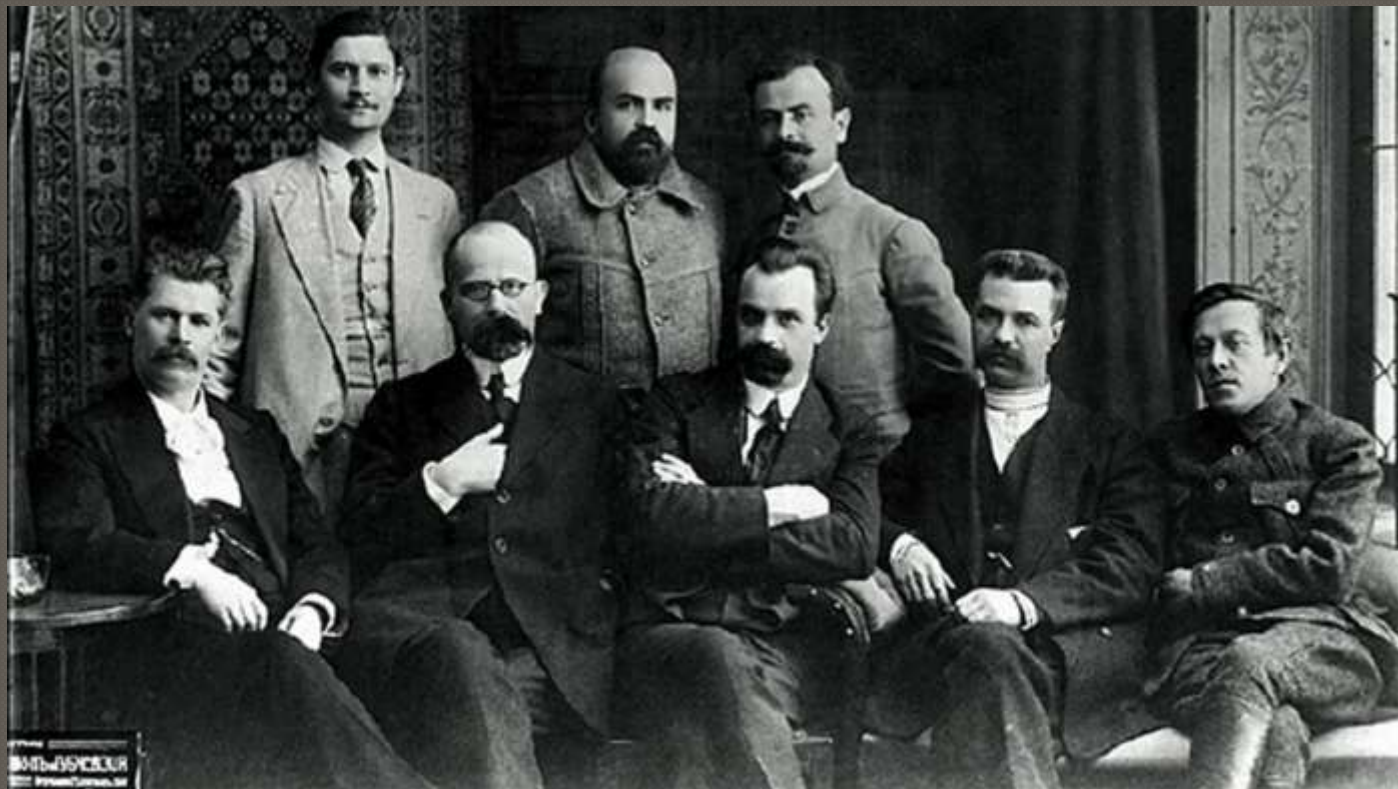

Генеральний Секретаріат – уряд
Центральної Ради
28 (15) червня 1917 рік

Органи адміністративного управління Центральної ради

Генеральный секретариат ЦР

Мітинг на вулицях Києва з нагоди проголошення Української
Народної Республіки. 7 листопада 1917 р.

Прапор та герб УНР

Гроші УНР

Прапори УНР та УРСР

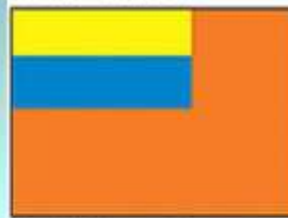
Прапор військового флота УНР

Прапор України по Грушевському

Прапор України по Скоропадському

Прапор УНР Советів робітчих, крістьянських, солдатських і козацьких депутатів

Прапор Советської України (1929 р.)

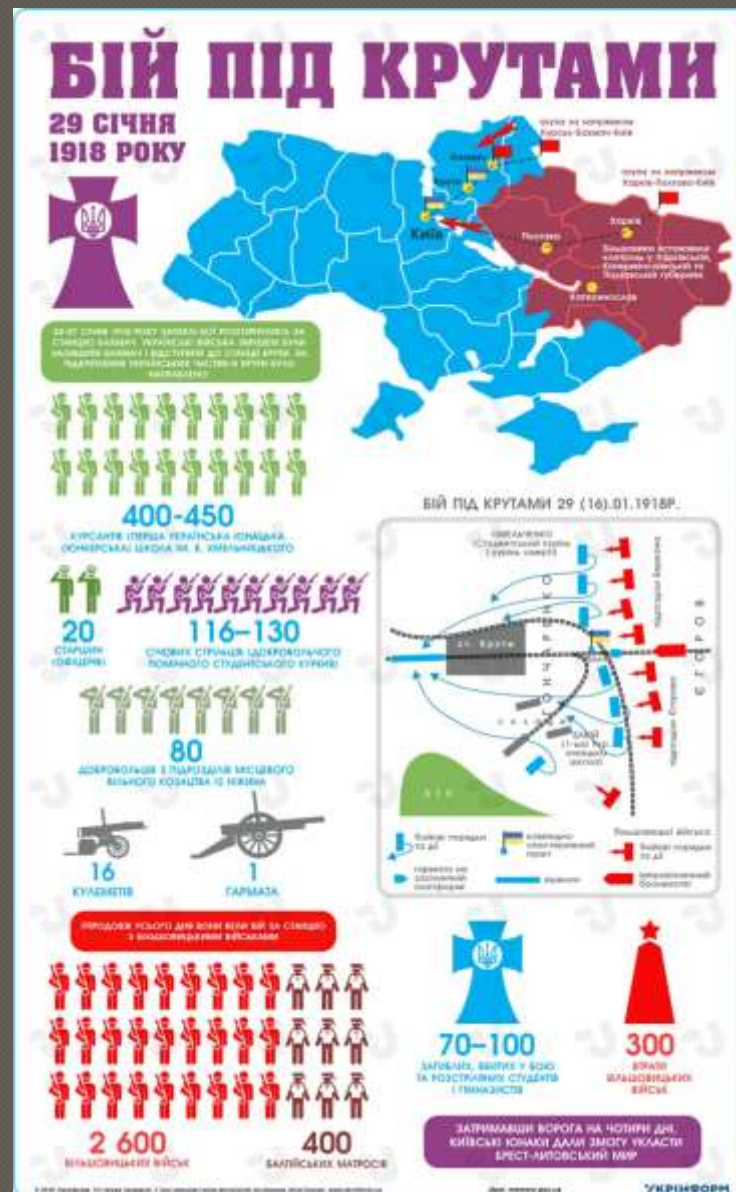
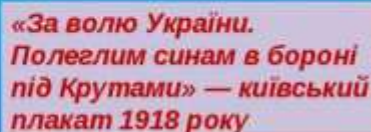
Прапор Советської України (1949 р.)

Автентична карта УНР

Перша українсько-російська війна

Герб Павла Скоропадського

**Скоропадський
Павло Петрович**
(03.05.1883 – 28.04.1945)

Політика

Культура, освіта

Внутрішня

Відновлено приватну
власність на землю

Свобода приват-
ної промисловості,
підприємництва,
торгівлі

Відновлення
козацьких
«вольностей»

Закон
«Про державне
громадянство
України»

Зовнішня

Ратифікація миру
в Бресті

Надання автономії
Криму

Договір про мир
і співробітництво
з Грузією

Договір з Румунією
про передачу Україні
Бессарабії

Мирний договір з
радянською Росією

Дипломатичне
визнання України
тридцятьма
державами світу

Заснування Академії наук

Відкриття університетів у Києві,
Кам'янці-Подільському, Полтаві

Відкриття 50 нових
українських шкіл

Заснування

– Українського національного
архіву

– Української національної
бібліотеки

– Українського національного
музею

– Драматичного театру

– Національної опери

– Курсів українознавства

Склад директорії:

В. Винниченко

С. Петлюра

Ф. Швець

О. Андрієвський

А. Макаренко

Складання присяги членами Директорії УНР. Кам'янець-Подільський. Серпень 1919 р.

Карта земель Директорії УНР

Симон
Петлюра –
Голова
Директорії і
Головний
Отаман
Військ УНР

Керівники Директорії та Армії УНР

2. Політичний курс. Трудовий конгрес.

- Влада- трудовому народу. Нетрудові класи, експлуататорські- позбавляються права голосу.
- Тимчасовий законодавчий орган- **Трудовий конгрес** (23-28 січня 1918 р.)- передав владу Директорії.
- Виконавча влада- **Рада народних міністрів**.
- Влада на місцях- трудовим радам.
- Розквіт **отаманизму**, спричинений відсутністю боєздатної армії.

В "трикутнику смерті". УНР в оточенні більшовицьких, білогвардійських та польських військ. квітень 1919 р.

4. Проголошення об'єднання УНР і ЗУНР

- 22 січня 1919 р. На Софійському майдані Києва урочисте проголошення Акту Злуки: утворилася єдина соборна Україна
- ЗУНР здобула назву Західної області Української Народної Республіки (Зо УНР) і повну автономію. Остаточне рішення про об'єднання західних і східних земель повинні були затвердити Українські Установчі збори, які так і не були скликані

Створення ЗУНР: основні події.

- 18. 10 1918 р. – у Львові обрано Українську Національну Раду.
- 1.11.1918 р. – Листопадовий зрив (чин) – укр. військ. формування на чолі з сотником **Д. Вітовським** взяли під контроль найважливіші об'єкти Львова та інших міст Сх. Галичини.
- 11.11.1918 р. – Українська Народна Рада створила український уряд – **Державний Секретаріат** на чолі з **К. Левицьким**.
- 13.11.1918 р. проголошено самостійну **ЗУНР**, президентом якої згодом стає **Є. Петрушевич**.

Система управління ЗУНР

Державна символіка ЗУНР

Прапор

Герб

КОНСТИТУЦІЯ РЕГЛАМЕНТУВАЛА:

- офіційну назву країни – ЗУНР;
- кордони – близько 70 тисяч кв. км;
- державний суверенітет, тобто самостійність ЗУНР;
- демократичні принципи формування влади через загальне рівне таємне пропорційне виборче право;
- герб і прапор.

9 листопада 1918 р. було створено перший уряд ЗУНР – Державний Секретаріат у складі:

- К. Левицький – прем'єр;
- Л. Цегельський – внутрішні справи;
- В. Панейко – закордонні справи;
- С. Голубович – судові справи;
- О. Барвінський – освіта та віросповідання;
- Д. Вітовський – військові справи;
- С. Баран – земельні справи;
- А. Чернецький – праця;
- І. Коровець – здоров'я;
- І. Мирон – шляхи;
- С. Федак – харчові справи;
- Я. Литвинович – торгівля і промисли;
- О. Пісецький – пошта і телеграф;
- І. Макух – громадські роботи.

Проголошення Української Держави на українських областях Австрії і Угорщини.

Львів 19 жовтня 1918.

Стоячи на становищі самоопинчення народів Українська Національна Рада як конституція, встановлює:

I. Ця етнографічна українська область в Австро-Угорщині – а в окремих Східній Галичині в границях лівого Сину з включенням Лемківщини, північно-західної Буковини і містами Чернівцями, Сторожинець і Серет та українська частина північно-східної Угорщини – творять єдину українську територію.

II. Ця українська національна територія уновітворюється отримати українську державу. Постановляється виробити приготувати заходи, щоб це рішення перенести в життя.

III. Вживається всі національні меншості на цій українській області – причому Жидів призначається за окрему національність – щоб уновітворювалися і негайно вислали своїх представників до Української Національної Ради в скількох-сти, відповідно до їх числу населення.

IV. Українська Національна Рада виготовить конституцію для утвореної тим способом держави на основі загального, рівного, тайного і безпосереднього права голосування з пропорційним асистуванням, з правом національно-культурної автономії та з правом асистування при правителстві для національних меншостей.

V. Українська Національна Рада жадає, щоб організована отже в державу Українська територія мала безумовно своїх асистування на мирній конференції.

VI. Теперішньому австро-угорському міністру закордонних справ г-р. Буришюві відмовляється права пересилати іншим свої української території.

До населення м. Львова!

Всіми українським народом утворена на українських землях бувають Австро-угорської імперії

УКРАЇНЬСЬКА ДЕРЖАВА.

Після цього державної влади Української Держави в Українська Національна Рада.

В якійся яка Українська Національна Рада обирає в столицю місті Львові.

На цій території Українська Державу.

Державі державстві надають своїм і військовим органам Української Національної Ради.

Вживається виконати до суверенітету і порядку тим державстві.

На своїм державі безумовно публічного порядку, життя в місті, на такій влади держави в порядку військ використовувати.

МІЖНАРОДНЕ СТАНОВИЩЕ ЗУНР

- ✗ Національна Рада висунула свої претензії на Східну Галичину, Лемківщину, північно – західну частину Буковини, Закарпаття. Це загострило відносини ЗУНР з Польщею.
- ✗ Польща висунула територіальні претензії до ЗУНР, окупувала частину західноукраїнських земель, а 5 листопада 1918 р. почалася війна Польщі і ЗУНР.
- ✗ 21 листопада поляки захопили Львів.

Внутрішня політика ЗУНР

- ✗ Початок аграрної реформи : земля, яка належала крупним землевласникам (в основному полякам), переходила у власність держави; планувалося наділення землею малоземельних і безземельних селян.
- ✗ Збереження законодавства Австро – Угорщини.
- ✗ Створення жандармерії та збройних сил – Української Галицької Армії (УГА).
- ✗ Уряд ЗУНР придушував виступи робітників і селян, незадоволених політикою уряду.

3. Зовнішня політика ЗУНР

Мета: міжнародне визнання молоді держави країнами Антанти та припинення війни з Польщею (3 листопада польські війська захопили Львів, Перемишль, 10 повітів ЗУНР із 59)

- Відкриття посольств в Австрії, Угорщині, Німеччині
- Заснування дипломатичних представництва в Чехословаччині, Канаді, Італії, США, тощо

Наслідок:

- країни Антанти не визнали ЗУНР, її ізоляція
- 21 листопада 1919 р. Верховна рада Антанти надала Польщі 25-річний мандат на управління Східною Галичиною. Польща протестувала проти такого рішення, заявивши, що Східна Галичина є «невід'ємною частиною Польщі». Польські війська окупували Східну Галичину і Західну Волинь

Соціально-економічна політика ЗУНР.

- Земельна реформа.
- Запроваджено 8-годинний робочий день.
- Установлено державну монополію на продаж найважливіших продуктів.
- Уведено національну валюту: гривні та карбованці.

Території УНР та ЗУНР 1919 – 1921

Розподіл українських земель між російськими більшовиками та поляками

Сен-Жерменський та Севрський мирні договори 1919 – 1920 рр. – Буковина у складі Румунії

Сен-Жерменський мирний договір 1919 р. – Закарпаття у складі Чехословаччини

Основні причини поразки української революції

- низький рівень національної свідомості українців і, як наслідок, слабка соціальна база визвольного руху;
- очолила національну революцію українська інтелігенція, яка розраховувала на підтримку селян. Інтелігенція була малочисельною, а селяни політично несвідомими, неосвіченими, неорганізованими, розпорошеними і піддалися на лозунги більшовиків;
- робітники, підприємці, поміщики в більшості своїй не підтримали ідею незалежності України;
- Неспроможність розв'язати селянське питання (надати землю)
- відсутність єдності в діях українських національних сил, які не пішли на компроміс в ім'я загальнонаціональних інтересів. Центральну Раду шляхом перевороту ліквідував гетьман П.Скоропадський, гетьманський режим впав під тиском Директорії УНР, українські комуністи визнавали лише радянську владу, не було єдності між УНР та ЗУНР.
- несприятлива міжнародна ситуація. Боротьбу проти українського визвольного руху вели набагато сильніші зовнішні вороги: в Наддніпрянській Україні – радянська Росія, білогвардійці, війська Антанти; в Західній Україні – Польща, яку підтримувала Антанта.

Іван Лисяк-Рудницький виділяє такі чотири причини поразки українських визвольних змагань:

Надмірна молодість провідників, що серед них багато мали тільки по двадцять кілька років! Навіть релативно старша група складалася з людей, що мали небагато понад тридцятку.

Українському руху цілком бракувало досвіду в областях нормального партійного життя, парламентарної та законодавчої практики, адміністрації, дипломатії, військовості й фінансів.

Брак сильної центральної партії. Недостача міцної центральної націонал-демократичної партії поставила у 1917 році в незручне і двозначне становище соціалістичні середовища. Об'єктивна ситуація вимагала від України не соціалістичного, а "дрібнобуржуазно"-демократичного курсу.

Ідейні збочення тогочасного українства, тобто властивий йому дух народництва, революційної романтики та соціального утопізму.